

Zpracování četby

Název díla: R.U.R. (Rossum's Universal Robots)

Autor: Karel Čapek

Nakladatelství, místo a rok vydání: Aventinum, Praha, 1920

Ilustrátor: Josef Čapek

Autor

Karel Čapek (1890–1938) byl český spisovatel, dramatik, novinář a překladatel. Patřil k české meziválečné literatuře a byl jednou z nejvýznamnějších osobností české kultury. Jeho tvorba zahrnuje sci-fi, filozofická a společensky angažovaná díla. Byl ovlivněn dobovými technologickými a sociálními změnami, což se projevilo i v jeho dramatu R.U.R., kde poprvé použil slovo "robot". Hra reaguje na obavy z industrializace a odlidštění společnosti.

Literární druh a žánr

Literární druh: Drama

Žánr: Sci-fi drama s prvky dystopie

Námět, téma, motiv

Námět: Hra se zabývá vývojem umělých bytostí (robotů), kteří postupně přebírají kontrolu nad světem a způsobí zánik lidstva.

Téma: Zneužití vědy a techniky, odcizení člověka, vědecký pokrok bez etiky, hrozba totality.

Motivy: Technologický pokrok, dehumanizace, vzpoura strojů, boj o přežití, moc a odpovědnost za výtvořiny člověka.

Časoprostor

Místo děje: Ostrovní továrna R.U.R.

Čas děje: Neurčitá budoucnost

Stručný děj

Na odlehlém ostrově se nachází továrna Rossum's Universal Robots, kde se vyrábějí roboti. Továrnu vede Domin, který chce roboty využít na to, aby nemuseli lidi pracovat, ale roboti místo nich. Helena Gloryová, dcera prezidenta, přijíždí do továrny a snaží se bojovat za práva robotů. Brzy se ukazuje, že roboti postrádají emoce a lidskost. Výroba robotů se zefektivní, ale ti nakonec povstanou a vyhladí lidstvo. Po vyvraždění lidstva si roboti uvědomí, že jejich životnost je omezená a bez plánů na výrobu za dvacet let vyhynou. Poprosí tedy Alquista, aby znova našel plány na jejich výrobu. Alquistovi se to ale nepodaří. Najde dva roboty Prima a Helenu, kteří v sobě mají lásku a obecně city.

Kompoziční výstavba

- drama ve 3 dějstvích
- chronologická kompozice
- prolog, epilog chybí

Vypravěč / lyrický subjekt

- drama bez vypravěče

Postavy

- Domin – ředitel továrny, věří ve společnost bez práce
- Helena Gloryová – idealistka, snaží se pomoci robotům
- Altruista – architekt, jako jediný přežije
- Dr. Gall – vědec, vylepšuje roboty
- Robot Radius – vůdce vzpoury

Vyprávěcí způsoby a typy promluv

- ER-forma
- přímá řeč

Jazykové prostředky

- spisovný jazyk
- odborná slova
- knižní výrazy

Tropy a figury

- alegorie (vzpoua robotů jako varování před dehumanizací)
- symboly (robot jako napodobenina člověka bez duše)

Hlavní myšlenky

- Varování před nekontrolovaným technologickým pokrokem
- Důležitost lidství a emocí
- Etika vědy a odpovědnost věcí

Vlastní hodnocení

- R.U.R. je celkem na svojí dobu nadčasové a podle mě to bavilo. Vzpoura robotů má znamenat nejspíš obavy z nadvlády strojů.